

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVETÉVEL

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Égész évre 10 ft. — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre 2 „ 50 „
 Egy hóra 1 „ — „
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.) barmintve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Tegledi K. Lajos könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz. alatt.)

Hirdetési díj:
 Négy hasznos pénti sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi napra hirdetésnek a kétszerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beutalásért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot megában foglalt újsónak 50 kr.

Nyitási közlemények minden pénti soron 50 krajczár.

Hirdetéseket felvételnek a szerkesztőségben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz. alatt.

Készítők nem adnak visszatérítést.

PURINAL

VOJTEK ÉS WEISZ ARADON

Kapható Debreczenben: Gereby Fülöp, Rucki József, Zimons, Gamolsky József, Varga Lajos, Szentkirályi Tivadar és Konczek Géza urak üzletében.

NY.

Január hó 17-én Budapesten megindították a

Flamsorsjáték,

26-án Budapesten történi.

van megállapítva

(187.)

igazgatóság.

2000 ft.
1000 „
500 „
100 „
50 „
10 „

JÓZSEF

őpiac.

porcellán, lámpa s
agy raktárát.

yekeket, kerti üveggolyó-
lemezt festett dézsákat,

eredeti gyári áron. 20 évi jót-

ahhoz való kellékeket, pontos mé-

szakkal kipróbálva, eredeti gyári áron.

ak folyton szolgálhatom, úgy mint:

6 kr.
8 „
12 „
16 „
40 „
52 „
60 „
75 „
5 „
10 „
10 „
3 ft 50 „
4 „ — „
3 „ 50 „
6 „ — „
12 „ 50 „
3 „ — „

teljesítetek, menyasszonyi kelen-
történhető károkat megtérítetek.

Pájer József

Debreczen, főpiac.

A függetlenségi párt gyarapodása.

Az újonnan szervezett debreczeni függetlenségi és 48-as pártban pezsgő élet támadt. A május 12-iki pártgyűlés határozatai, szerencsés választásai s a régi szervezeti szabályoknak a szükségletnek megfelelő módosítása: máris kezdik megteremni gyümölcseiket. A párt tagjai élénk érdeklődést tanúsítanak a pártügyek iránt s úgy az intéző bizottsági, mint a nagy választmányi ülések igen látogatottak s beható eszmecserék folynak minden kérdés felett. A párt tagjai is örömdetesen szaporodnak. — A nagy gyűlés óta a következő urak jelentették be, részüket az előlétségnél, részüket az intéző bizottságnál, hogy a debreczeni függetlenségi és 48-as párt kötelekebe lépni óhajtanak:

- Dr. Dereky István orvos.
- Dr. Gulyás István főiskolai tanár.
- Boros Izidor kereskedő.
- Dr. Fejér Ferenc ügyvéd.
- Hegedűs István építész.
- Dr. Freund Jenő ügyvéd.
- Schwarz Vilmos kereskedő.

Az intéző bizottság természetesen a legnagyobb örömmel fogadta e jelentkezéseket s fölkéri mindazokat, kik pártunk elveit vallják, de mindaddig a párt kötelekebe nem tartoztak, hogy belépési szándékukat a partelők-eggyel tudatni sziveskedjenek. Örömmel fogadunk mindenkit, a kit őszinte érzelme vezérel hozzánk!

A magyar jakobinusok.

(Martinovics mártír-halálának 100-ik évfordulójára.)
 Debreczen, 1895. máj. 20.

Vessünk egy pillantást a XVII. század második felében előttünk álló Európára, azonnal látni fogjuk, hogy alig van történelmének olyan korszaka, midőn az emberiség az elnyomatás, a szolgátság oly mélységbe süllyedt volna, mint ezen időben. Meg volt fosztva mindentől, mihez a szabadságnak még csak gondolata is hozzá férhetne, fejedelmek velük korlátlan hatalmukat éreztették, ők a népet nem, csak a szolgákat ismerték.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

A vetélytársak.
 — Kép az amerikai seccsió háborúból. —

Hosszu árnyék vetődött a mezőre berekre és az éj dalnokai már vidám trillákban csicsergtek, midőn egy ifju őrmester a 78-ik Ohio ezredből a pompás dobozt emelve erős karján, könnyű léptekkel jött a James-toróból Virginába vezető úton. Alacsony, széles vállu, zömök alak golt és rövid, göndör barna haja, valamint világos kék szemű, harátságos kifejezést kölcsönöztek arcának, melyet a majd nem félég erő, hetykén fölött sipka csak fokozott.

A hold már épen feltűnt a fak mögött, mikor a Sgt.-James folyó melletti telepítvényes háznak moh lepte színdíszes fedelét megpillantva, meglátsá lépett. A szamos, öreg fenyők mélyen lecsüngő ágai az épület homlokzatát egészen elfedik a kíváncsi szemek elől és ő is csak midőn a sövény kerítés ajtaját kinyitva a facsoportok közt elhaladt, látta meg először a barátságosan üdvözlő fényt az ablakon keresztül, mely neki rendesen vezércsillagául szolgált. De hirtelen megállt, mert gyakorlott füle e helyen ismeretlen, szokatlan hangokat hallottak. A szoba közepén jobb felől a lámpa világa előtt egy fiatal leány állott, bizalmas beszélgetésbe merülve egy dalias lázadó tiszttel. Az őrmestert ők nem láthatták, mert árnyékban volt, még azon esetben sem, ha valamelyik oda is nézett volna. A leghevesebb feltékenység dult körülében, mely megeremteté egész lényét, egy pár lépéssel óvatossan e öbbré lopódzott, aztán a földre guggolva tigris tekintettel figyelt e párra.

«Csalfa, sziztegte fogai között, megcsaltál, nem bocsátom el meg neked soha. Legyott egy szép, lázadó tiszttel, nagyon vonzó lehet. Nagy isten, elhittette velem, hogy én vagyok szive választottja — halga en, ki bittem egy delvidéki nő szavanak.»

Maganbeszédet elnémitotta a leány egy birtelen mozdulata, ki hallgatózva tette kezét kisé-ője karjára.

Hová lett az emberi méltóság érzelte? Feledésbe ment? Az emberiség belétalálta magát a szolgátságba? . . . Ó! ezt nem tette soha, nem is fogja tenni az ember!!

A lélek maga a szabadság vágya, a szabadság ösztöne.

Mig emberek vagyunk, szeretjük a szabadságot, gyűlöljük a szolgátságot, belsónkból, lelkünkbelől vezetettünk erre. Ez az, mi az embert emberré teszi.

Ez volt vágya már az éden kertben is; ez — hogy magát függetlenítse.

Nem a kigyó csábítására, ön szíve hangjára hallgatott.

Czélját el nem érthette, elbukott. Azóta hányszor tett kísérleteket arra, hogy a szolgátságot a nyakából lerázza, hogy a szabadságot élvezhesse; de hány-szor bukkott el a küzdelemben, hány-szor áztatta a szabadságért hevülő szívének meleg vérével a földet, melyen embertársainak szivtelensége terjeszta a hiedget.

Értzi az ember, hogy ő szabadnak teremtetett. A szolgátságot csak kényszer hatalma alatt tűri, de ha megsokalta, ha jó az alkalom, szabadulni kíván.

Igy tett a nép 1879-ben Franciaországban, de a meggyalazott, megsértett emberiség méltó haragjában nem tudott mértéket tartani, megfélekezve emberi voltáról, a tiszteletéről, melylyel önmagának tartozott volna, ő is a törvénytelen-ség útjára téved, a zsarnokság ellen feltámadó maga is zsarnok lesz.

Minő szomorú volt a népsors! Franciaországban épen oly szomorú volt Európá többi államaiban is. De ezekben nem voltak a kedélyek annyira elkésere-dve, nem voltak a végletekre hangolva, mielőtt a kitörésre a forrongás megérett volna, lecsendesültek a szívek; Franciaország szomorú példáján okulva elhallgatnak.

A népek elcsendesedtek ugyan, de

az egyszer feltámadt vágyakat nem lehetett elfojtani többé. A felvilágosultság szelleme tovább terjedt a francia határokon túl is. Így jutott el hazánkba is.

A vallás és politikai szabadságért vívott küzdelmek lezajlása után kezdődött hazánkban a tespedés kora, tartott a francia forradalomnak kitöréseig, (1711—1789.) mely újra felkelti nemzetünket téltelenségéből, serkenti arra, hogy nemzeti érzületét ne hagyja feledésbe menni.

Ezen időben elmondhatjuk, hazánkban semmi nem volt nemzeti, még nyelvet is csak a nép fiai használják, a középosztály a diák nyelvet beszéli, a felsőbb körök pedig a németet, még inkább a kor uralkodó nyelvet, a francziát. Az ut elő volt készítve arra, hogy a francia nyelv, irodalom ismerete, a divat használata által annál könnyebben terjedhessenek az eszmék is. A francia hatás először br. Orczy Lőrincznél érezhető, ki először kezdte eddig szokatlan hangon dicsoítani az egyéni szabadságot — Majd a testőr írók feje Bessenyei György intéz szelid tamadást a vallás sok tekintetben lenyűgöző hatalma ellen, melyet alárendelni szeretne a társadalom magasabb érdekeinek. Az elhíttett kis mag csakhamar növekedni kezdett, rövid idő alatt sokan vannak azok, kik II. József intézkedéseit nem tartják törvényteleneknek, sőt hasznosaknak, szükségeseeknek, üdvösöknek. Mutatja ezt az, hogy pár intézkedését a legnagyobb örömmel fogadják, ilyen volt például a szabadsajtó. Ennek megszűlése után a »Magyar Kurir, a »Magyar Musac az egyenlőség elvét kezdte hirdetni.

Virág, Verseghy és mások már a szabadság, egyenlőség és testvériség magasztos eszméinek dalnokai lesznek.

II. József intézkedéseit melyek a nemzet multjával teljesen ellenkeztek,

keresztül nem viheti, ennek oka az, hogy ezt egyszerre akarta tenni s ily megrázkódtatást nemzetünk nem tudott kiállani. Majd a német nyelv behozatala lehetetlenné is tette, mert ezáltal ellenségeiv tette azokat is, kik a haladásnak buzgó hívei valának ugyan, de lelkükben szentebb volt a lelkesedés a magyar nemzetiség iránt.

Midőn József halála után II. Lipót lép a trónra, nemzetünknek reménye volt arra, hogy a haza függetlensége, szabadsága visszaállítsa mellett a szabad szellemben is haladhat majd előre. Reményében nem csalódott, II. Lipótban, ki bátyja jeles tulajdonait örökölte, de simább, körül tekintőbb, mérsékeltbb eljárással egyesíté azt. Ő elfogadja Montesquieu elvét, mely szerint a törvényhozás, az adó megszavazási joga a népet illeti, elismeri, hogy az uralkodó kötelessége a törvények betartása mellett kormányozni.

Ily uralkodó alatt a szabad szellem még nagyobb haladást tesz. Bacsányi és társai sürgetik a magyar nyelv országos használatát a latin helyett. A gyakarta megjelenő rőpiratok új eszméket, elveket kezdenek hangoztatni, ilyenek: hogy az állam és fejedelem egyenrangú, hatalmak, de a közakarát előtt a fejedelemnek meg kell hajolni; a nép ellenszeggülhet a fejedelem tulkapásainak.

A szabadelvű irány és eszmék képviselői egyesülnek, csoportosulnak, titkos társulatot alakítanak, — melynek élére Martinovics Ignác áll. Mellé csoportosuló társai közül legnevezetesebbek: Laczkovics János, Hajnóczy József, Szentmarjay Ferencz, gr. Sigray, kik mindnyájan az eszméknek, melyekért a toll fegyverével harcoltak, vértanui lettek 1795. máj. 20-án.

Kivégeztetésük a bécsi kapu előtt elterülő réten történt, melyet azóta Vértanúknek neveznek. Először Sigrayt ve-

«Oh te csalfa, szakítá őt félbe az őrmester: sőtét szigorú hangon, s így tartod meg esküdet, melyet szentnek tartottam, mérgecs kigyó! Megvétel: az egyetlen szavam hozzád!»

«Gazember, kiáltá a lázadó, kirántva pisztolyátövéből, mondá elgyorsan utolsószavadat. «Egy párhöz kettő kell!» viszonzá a másik hátralepve, s szintén lövésre készen, nekem is van itt szerepem!»

«Oh ne, ne az Isten szerelméért!» kiáltá Ellen, kezeit földre és félre rohanva; nem szabad, nem lehet ennek megtörténni. E férfi, e tiszt —

Mielőtt bevégezhette volna, egy lövés dördült el és az ifju lány egy jékiáltással a földre zuhant. A lázadó golyója a lábát érte.

«Nagy Isten, mit tettem!» kiáltá Róbert, meglejele roskadva. Átkozott legyen heveségem és vigyázatlanságom! Ellen kedves nővérem, hol vagy megsebezve?»

Mint egy villámsujtott, úgy állt ott az őrmester. «Bocsáss meg Istenem, hogy kétkedtem benne — hát még sem hűtelen ő — e férfi testvére!»

«Igen, az vagyok és ha derék ember vagy, segíts őt a pamagra helyezni. Később még számolhatunk!»

Kálmán gyorsan kéznél termett s leléve fegyverét, fölemelte az eszméletlen leányt, a nélkül hogy a fivére segélyét igénybe vegye. A fegyver dörrenése és a hangos beszéd az öreg nagynénit is odahívta és ügyes bánásmódjával sikerült a szerencsétlen eszméletre hozni és a szükséges kötetet elvezetni.

A golyó a talpon hatolt át és bár a seb nem látszott veszélyesnek, mégis a szegény leányuk sok szenvedést okozott és esetleg veszélyben foroghat a lába.

Mintha összebészélték volna, a két férfi együtt bagyta el a hazát. — «Kálmán őrmester», mondá a lázadó ellenfelének, «még elinézendő ügyünk van együtt. A mi élék, nem nyugszom addig, míg meg nem boszulom ez éji látogatásának következményét. Rantsa ki

kardját, egyikünknek e helyen kell maradnia.»

Azon pillanatban engedelmkedett a földszólított s a villám acéll kiperült hüvelyéből. «Weldon hadnagy, ön az Ellen fivére és ezért óhajtanám e harcot kikerülni, — sérteseit el akarom felejtetni.»

«Istenemre, mégis csak igaz, hogy ti yankeek gyáva kutyák vagytok!» kiáltá Róbert sértő gunnyal. Még a szikraja a beszéletnek sem lakozik a szivetekben.»

«Ugy hát bűnhődj meg kevélységedért; te, vagy én leszek Ellen tanácsa.»

Hangosan csörrentek össze a kardok, melylyel mind ketten jól tudtak bánni, de soká tartott, míg döntésre került a dolog. Végre, midőn már több sebhők vértet, sikerült Kálmán őrmesternek ellenfele kezét találni, úgy, hogy ez kénytelen volt fegyverét eleresztetni. A legyőzött ekkor dühvel rántotta ki pisztolyát övéből és lött. A golyó az őrmester szipkáját sodorta le a fejről, a nélkül, hogy őt megsebezze.

«Élj boldogul, kiáltá Kálmán, a viszontlátásra.»

«Remélhetőleg mielőbb, viszonzá csikorogva a lázadó; mert nem végzünk.»

Néhány nap múlva a két ellenséges csapat megütközött. Weldon hadnagy kereste ellenfelét és mégis is találta. A harc közben, mely újból herval folyt, az őrmester lába egy fa gyökerébe akadt és a földre zuhant. A lázadó tigrisként rontott rá; ellenfele mellére térdelve épen a kezelem döfést készült megadni, midőn ennek egy éber bajtarsa golyójától találva, az őrmester mellé rogyott egy randulás nélkül, vértől borítva, s az őrmester halás pillantást vetve mentő barátjára, kibontakozott a nem óhajtott ölelésből.

Kevés mondani való maradt hátra.

— A megsánult Ellen egy év múlva a Kálmán felesége lett és ma boldogságban távol a háború zajától a barátságos Brooklynban él, hol a tevékeny férj egyszerű baráti körben beszélte el eljegyő-ének történetet.

(Fr. Wickede után.)
 H. A.

zették a vesztőhelyre, kinek fejét a 70 éves budai hóhér csak aharmadik csapásra tudta a törzstől elválasztani. A budai hóhért az egri váltotta fel, ki egymásután végezte kötelességét Szentmarjay, Laczkovics és Hajnóczival. A titkos társulat négy igazgatójának kivégzése után annak fejére, Martinovicsra került a sor. A kivégzés után elégettették a hóhér által mindazon irat, melyért meghalniok kellett. Ezek voltak: a káté, mely tartalmazta az emberi jogokat, a fővételi szabályok, egy a császárhoz intézett levél, röpiratok, izgató versek.

A kivégzés után a holttestek egy ideig szemlére voltak kitéve, majd koporsóba tették s a budai temetőn kívül két sírba eltemették, egyikben Martinovics, — másikban négy társa pihen.

Kivégeztettek még jun. 3-án Szolárcsik Sándor és Öz Pál, többen pedig várófogásra ítéltettek, így: Bacsnányi, Verseghy, a »nagy« Kazinczy, Szentjóbí Szabó László. Az osztrák területen halálra ítéltetett: Herbenstreit főhadnagy, fogságba jutott báró Riedel, Billeck mérnök kapitány és még nyolcz társuk.

A kivégzett jakobinusok sírján másnap rózsza díszlett, ezek illatával tova terjedtek az eszmék, melyek helyet foglalnak s 1848-ban teljes diadalt arattak.

Illó, hogy száz évvel haláluk után megemlékezzünk azokról, a kik vérük harmatával öntözték a magyar szabadság fáját.

Áldás emlékükre!

E. Horváthi Andor.

A válság megoldása.

Budapest, május 18.

A Kálnoky elbocsátásáról szóló királyi kézirat ma jelent meg a hivatalos lapban. — Szokatlan meleg hangon bucsúztatta el a legfelsőbb kézirat a külügyminisztert, a kit a király csupán mintegy kényszerítő körülmény folytán bocsát el a külügyek szolgálatából. A tavozó külügyminiszter már volt hivatalnok karától is elbocsúzott.

Goluchovski, az új külügyminiszter, ma tette le az esküt a király kezébe és a kinevezetéséről szóló királyi kézirat holnap jelenik meg a hivatalos lapban és a külügyminiszter-válság utolsó akkordjaként Goluchovski már valószínűleg holnap mutatkozik be a külügyminiszterumban.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ma reggel érkezett Budapestre és már a délelőtti folyamán több kormányparti képviselővel konferált, míg ma délután hat óra minisztertanácsot hívott össze.

A minisztertanácsban első sorban a Bánfy által Helly inerpellációjára adandó választ vettek tárgyalás alá. Majd tanácskozás tárgyát képezte az egyházpolitikai törvényjavaslatok parlamenti tárgyalására vonatkozó eljárás is.

Hir szerint Bánffy hetfőn csupán rövid kijelentést tesz. Ualni fog a legutóbb lefolyt eseményekre és kijelenti, hogy az Aghardi-interpellációra adott választ, illetve akkor kifejtett álláspontját fentartja.

A minisztertanácsnak erről a határozatról Bánffy valószínűleg a szabadelvű párt honpári értekezletén tesz már előterjesztést.

A tanácskozásban részt vett báró Jósika Samu, a király személye körüli miniszter is, a ki ma délután 2 órakor érkezett meg Bécsből.

Kálnoky fölmentése.

A magyar és az osztrák hivatalos lap szombati száma közli a Kálnoky gróf fölmentését megadó legfelsőbb kéziratot, mely így hangzik:

Kedves gróf Kálnoky! Az a remény, hogy e hó 2-án benyújtott lemondásának el nem fogadása biztosítani fogja Nekem és a monarchiának az Ön további megmentését hivatalában, sajnálatomra nem teljesült. A Hazam és a külügyek minisztere állásától való fölmentése iránti kérelmenek megújítása olyan okok kifejtése mellett történt, melyekről tudomást veszek és melyek méltanylásával indítva ezerm Magamat, hogy ezen kérelmenek ezuttal engedjek.

Mindön ujo ag biztosítom Önt, hogy a 14 évi cseztudatos és messzebő tevékenysége miatt tett kiváló szolgálatait háas emlékezetben fogom tartani, különös elismerésem jelleül Szent István-rendem gyémántokba foglalt jelvényeit adományozom Önnek, mely rendem nagykeresztjét Ön 1883. évi december hó 25-én kelt Kéziratom alapján bíva.

Kelt Bécsben, 1895. évi május hó 16-án.

Ferencz Jássef, s. k.

A lelkész-választáshoz.

(Presbyteri közgyűlés.)

Debreczen, május 20.

A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma — Kiss Áron püspök és Simonffy Imre egyházi főgondnok elnökölete alatt — tegnap d. e. látogatott közgyűlést tartott. Kiss Áron püspök megajtván a közgyűlést, Simonffy Imre főjegyző jelenté, hogy a legutóbbi, május hó 5-én tartott presbyteri közgyűlés jegyzőkönyve május hó 7-én hitelesített.

Olvasták az esperesi levél, a lelkész-meghívás tárgyában. Dávidhazy Janos esperes tudatja, hogy a megürit lelkési állomásnak meghívás utján való betöltése ele akadályt górdíteni nem fog azon esetben, ha a meghívás f. évi jul. hó 28-ig megtörténik.

Simonffy Imre főgondnok felszólija a presbyteriumot: nyilatkozzék az iránt, vajjon fontartja-e azon korábbi határozatát, hogy a megürit lelkési állomás meghívás utján tölteszék be?

A közgyűlés egyhangulag fontartja a korábbi határozatot: a lelkési állomásnak meghívás utján való betöltését; mire a főgondnok azon kérdést teszi föl, hogy: kit óhajt a közgyűlés debreczeni lelkészül meghívni?

Dr. Sz. Szabó József ajánlja, hogy Mitrovics Gyula, a sarospataki teológianak lelkési minóstess-l bíró tanára, hívassék meg debreczeni lelkészül.

Márk Endre azon nevetben van, hogy a megürit lelkési állomás nem tanárral, hanem gyakorló lelkész-szel töltenő be, még pedig lehetőleg olyanal, a ki a mi egyházkerületünköl való, a ki egy egyházi, mint iskolai viszonyainkat ismeri s azok iránt érdeklődik. Elkéintve attól, hogy az ajánlott Mitrovics Gyula dogmatikai fölfogása és a debreczeni dogmatikai fölfogás közt különbség van, már csak azért sem óhajtja őt meghívni, mert ha tanárt akarunk lelkészül: akkor miért mennénk ki Debreczenből, a mi nagy tudomány tanárainak mellett? Ismétli, hogy gyakorló lelkészt óhajt meghívni s ajánlja Szabó Janost, a békes-bánsági egyházmege esperesét.

Szinay Gyula a személyek feletti hosszabb vitát cseztalannak tartana. A közóhajt az, hogy országos nevű embert nyerjünk meg lelkészül. Mint ilyen, ő is Mitrovics Gyulát ajánlja.

Jóó István Szabó Janost kívánja meghívni, de miután azt látja, hogy kész megállapodásokkal jöttek ide a presbyterum tagjai, indítványozza, hogy ne vitázzanak többé a személyi kérdés felett, hanem szavazással döntsék el, hogy ki hívassék meg?

Ezen indítvány általános helyesléssel találkozáván, Simonffy Imre főgondnok elrendeli a szavazást, még pedig személyekről levén szó, a titkos szavazást.

Beadatott 68 szavazat s ebből esett: Mitrovics Gyulara 45 szavazat. Szabó Jánosra 20 szavazat. Üres volt 3 szavazó lap.

A nagy többség Mitrovics Gyula mellett szavazván, a főgondnok kimondja a határozatot, hogy a presbyterium Mitrovics Gyulát óhajtja lelkészül meghívni s őt terjesztü föl az espereshez. A felterjesztéshez csatolandók a meghívott okmányai is; azért a közgyűlés felhívja Mitrovics Gyulát, hogy ugy elfogad nyilatkozatát, mint kepestül okmányait haladéktalanul küldje be az elnökséghez.

A presbyterium e szerint tehát már döntött a megürit lelkési állomás betöltésére nézve; de a végső döntés az egyházközségi, választói joggal bíró tagokat illeti. Ha az esperesnek nem lesz kifogása, (a mint hiszük, hogy nem is lesz kifogása) a presbyterium jelen határozata ellen: akkor összehívatik az egyházközségi tagok közgyűlése s elebe terjesztik a presbyterium jelen határozatát.

Az egyházközségi tagok közgyűlése aztán határoz a meghívás felett. Ha a közgyűlési tagoknak egy harmadrésze esetleg ellenzani fogja a Mitrovics Gyula meghívását: akkor a meghívás elejtetik s pályázat, illetve választás utján fogják a megürit lelkési állomást betölteni.

A választók névjegyzéke közzemlére fog kitétetni az egyház számvévi hivatalában s a reklamációk véghatáridejüül jun 6-dika tüzetik ki. A tegnapi le nem tárgyal ügyek elintézése cseztalából f. hó 24-én d. u. 3 órakor, a választói névjegyzék bemutatása cseztalából pedig f. hó 29-én, d. u. 3 órakor, újabb presbyteri gyűlések tartainak.

Tallózás.

(Czigányok telepítése.)

A czigánykérdés Magyarországban tudvaleg éppen 400 esztendeje, hogy meg van. A megoldásnak minden fajját meghusította eddig a 280.000 telekcszámöl álló vandor faj, a mely szözik minden telepítés elől. Az utóbb, esztendő alatti József főherczeg a törvényhozás minden hozzájárulása nélkül megkísérlte ugyan dunantuli birtokán a vándorczigányok telepítését, de állandó sikere ennek a törekvésnek sem volt.

Bajcsy László kunszögati községi jegyző, a ki régen foglalkozik a telepítés kérdésével, legújabbban törvénytervezetet adott be a belügyminiszterhez, a melyben a telepítést állami és törvényhatósági feladat ajánlja keresztülvitelle.

Bajcsy tervezete a telepítésnek igen eredeti modját javasolja: a külön családokent való telepítést. El kell választani a czigányokat egymástól, az érintkezést meg kell szakítani köztük — ugymond — ki kell halniok nyelvükben, szokásaikban. El kell feledtetni velük vadságukat, hogy fokozatosan belé olvaljanak a nemzeibe. A javaslat szerint minden ötezer lelekszámú községbe 3 czigányfamiliát helyeznének el, akiknek „nevelését“ a községi czigányfelügyelő ellenőrizné. Házhelyet és építési anyagot, tanköteles gyermekek számára ruházatot is az állam és a közég együttesen adnának a települőknek. A települöket életkorukra való tekintet nélkül forma szerint is gondnokság alá helyeznek. A keny-szertelepítést a csendőrság vezegné és pedig úgy, hogy mindenekelőtt a lovakat és kocsikat koboznak el az új mezőgazdaktól; azért tudniüklik, hogy el ne szökhessenek ismét.

A törvénytervezet ezenkívül még keny-szerházasságról is beszél, a czigányok családi életének rendezése végett. Az egész dologban természetesen a községi czigányfelügyelő volna a legfelelősebb közég. — a kinek e felelősséget viszonzásul széles jogköre is van. Így a Bajcsy javaslatának a 24-ik szakaszára érteimében tartsa, a gondnokó segítségével meg a czigányok hosszú haját is egész-együgi és köztisztasági tekintetekből lenyírhatja. A települök részére községünkint bizonyos iparágat honosítanának meg stb., szóval törvényes formába öntetnek az az ismeretes szántás, amelyet a czigány nem szokott.

Az 55. szakaszöl álló törvénytervezetben sok eredeti gondolatra lelünk, kivánatos, hogy a törvényhozás is tegyen a magáév ezek közül némelyeket.

BELFÖLD.

Képviselő-választás. A zólyomi kerületben Zsilinszky Mihály államtitkar 979 szöbbséggel képviselővé választották, a néppárti jelölt, Marsovszky ellenében.

KÜLFÖLD.

Japan és Kina ügyének végbejezése. Washington, május 17. A japáni követiséghez érkezett hivatalos táviratok szerint, Japan és az európai államok közt kielegítő záregezmény jött létre. Az egyezmény az egész kérdés végleges lebonyolítását képezi és csezfalatal szöglát több európai lap által terjesztett azon állításnak, hogy Oroszország a védnökséget követelte volna Korea fölött.

Ujdonságok.

Györy Elek.

Alig hogy beszédtek a nemzeti színü lo-

gókot, melyek a diák-congresszus tartama alatt a főiskolát ékesítették: gyszalobogó került helyökre. A főiskolának halottja van: Györy Elek főiskolai pénztárnok szombaton este 6 órakor elhunyt. A gyszahir csakhamar elterjedt a városban, mert Györy Elekét nagyon sokan ismerték s a kik ismerték, azok szereték is. Úgybuzgama, melyet hivatalában kifejtett, a legteje-sebb elimerést vívta ki; pompás kedélye ösmagyar humora, a társaságoknak kedvencevé tette s most, midön lehanylatott munkás keze, midön elhalt ajkain a jatsz, soha senkit nem bántó tréfa szava: együtt gyszalolunk mindannyian szeretteivel. Gyaszunk mély, gyszunk öszinte. Fokozza a gyszat, hogy o'y korán kellett elveszitetünk. Még csak 44 éves volt, de ifju kedélye örök ifjuságot ígért neki. Hat éve lett bodog házasságot nejevel, szül. Oroz Ida urbólgygyvel s a romból kör e bodog frigyét kerlelbellenül ketté-szakította. Ki tudna oly gyszaset alkalmazni vigasztaló szavakat találni? Ujra idézhetjük a Kossuth-utczai temetőben nyugvó ifju költő szövait:

Néma, zárt az elhalának ajka,
Szemfödője gyszabza hullt remény...

— Gyszabza hullt remény! Ez fejezi ki leghivebben azon vesztéseget, mely Györy Elek elhunytával mindyájunkat ért. Ma d, u. temetik el Ravatalara szebbnél-szebb koszorukat küldtek rokonai, nagyszámú barátai s ismerősei. B ke hamvaira, — ádas emlékére!

*** Teljes tanács ülés.** Holnap d. e. 1/2, 10 órakor a városbaza nagy tanács termében gróf Degenfeld József főispán elnökölete alatt teljes tanács ülés fog tartatni az ülés tárgya: a közgyűlés elökeztítése.

*** Politika és papválasztás** — cim alatt megró bennünket a klerikális „D. R. U.“ a miatt, hogy mi köztöltük egy, az egyházközségi tagoköl álló, a függetlenségi körben tartott értekezletnek azon határozatát, hogy Mitrovics Gyulát óhajtja debreczeni lelkészül meghívni. Micsupán a megtörtént tény köztöltük s e közlésünkben csakis a klerikális lutheránizmus botránkozhatott meg. Az a lutheránizmus, mely már minden elvet és lapot végig-szigált, de sehoh se állandó maradása, mert sehoh nem adott neki hitelt.

*** Az utczák uj elnevezése.** A város uczáinak uj elnevezésével fölrühözött bizottság szombaton délután a városbázán értekezletet tartott. Vecsey Imre városi tanácsnokon kívül, a ki elnökölt, jelen voltak: Szöll Farkas,

kir. táblai tanácselnök, dr. Balkányi Miklós ügyvéd ki, a házszámzás és utczai uj elnevezések modern reformjának buzgó és lelkes harczosa, Stáhl Géza b. főmérnök, Körner Adolf tanácsnok, Röncs Lajos II. jegyző és Géresi Kálmán, a „Csokonai“ kör szepitési osztályának elnöke. — A bizottság a házak uj megszámozására vonatkozó javaslatot, a melyet a rendör-főkapitányság ajánlott, s a melyet annak idején ösmertettünk — egyhangulag elfogadta. Kimondtak, hogy az uj házszámzás szerinti térkép tervrajzat készítésére el a tanács. Az I. és II. kerületben levő utczák elnevezésére megállapodtak. Alapü szöglát Vecsey Imre városi tanácsnok dolgozta. E dolgozatt az évszázados Burgondia, Kandia, Árok, Nagy és Kismeter, Ajtó Nyotató, Var. Csemete sat. utczákat is megszöglátolta. Szöll Farkas felszólására azonban a bizottság nem nyult azokhoz amiket a tisztelre-méltó mult szentesített. Általában meg fognakhagyni az évszázados nevek, míg mások — kivált a még névtelenek — fognak régi és új történeti vonatkozásu nevekkel elláttatni. Megmarad a Péterfi, Csapó és Nagyhatvan utca. A rózsater neve lesz Erzsébetter, Nagyuj-utca Józseföherczeg utca, Kisuj-utca Simonffy-utca. Bidogos-utca Degenfeld utca, de lesz Bethlen, Apafi, Barcsényi, Rákóczi, Bocskay, Dobozi, Bánffy, satb. utca is. Mindez még csak propozíció, mert a közgyűlés elé még körülményesebben kidolgozott tervezet fog terjesztetni.

*** Magántisztviselök congressusa.** A milleniumi ünnepek alkalmával rendezendő magántisztviselői congressus végrehajtó bizottsága megalakult és elnökévé Dr. Kovács Gyulát választotta meg. A végrehajtó bizottságban nemcsak a fővárosi kereskedelmi alkalmazottak különböző egyesületeinek kiküldöttjei, hanem a vidéki kereskedelmi ifjusági társulatok, mint a debreczeni, szegedi, nagyváradi, kecskeméti, nagybecskereki, makói, miskolci stb. egyesületek megbízottjai is képviselve vannak. A congressus programjába már eddig is a magántisztviselői kar öszeségét érdeklő több pont vételelt fel, nevezetesen a nyugdíj ügy országos rendezése, a szakképzés kérdése, a magántisztviselök egyesületének megalakítása stb. A végrehajtóbizottság mely a magántisztviselői országos nyuadizgyesületének helyiségiben (Széchenyi tér 6) székel, ezuton is felhívja mindama érdeklölt egyesületeket és társulatokat, melyek a bizottságban meg képviselve nincsenek, hogy megbízottjaikat jelenték be és a congressus programjára vonatkozó javaslatokat tegyék meg.

*** A péterfiak Kossuth-szobor-bizottság tagjai** az uton is tisztelettel fölkeretnek, hogy f. hó 23-án, azaz áldozó csütörtökön, d. e. 11 órakor, a Debreczene szerkesztőségében megjelenni sziveskedjenek.

*** Öngyilkosság** Egey István város-utczai lényképez tegnap este 10 órakor moriummal megmérgezte magát. A szerencsétlen először Burger dr., majd házi orvosa, dr. Kálmár Barna vette ápolás alá. Hogy a mereg romból hatását gatlóják, ellenszereket adtak be neki és egész éjén át virasztva mellette mindent elkövettek, hogy az életnek mentési kísérlet. Egey ma reggel 4 órakor kisenvedett. Dr. Kalmár Barna, a ki az öngyilkost 1894 évi jun. közepétöl gyógykezeltte, azt mondja, hogy Egey nagyfoku izületi csuszban szenvedett és ket izben is mondtta orvosának, hogy megmérgezte magát. E vegzés szándékát most végrehajtotta, hogy kizb betegségtöl megszabaduljon. (Egey István külön fényképezeti műermet tartott fönt s nem tévesztendő ö-sze a G ndy fényképezési cég társával.)

*** Majális.** Az ev. ref. felsőbb léányiskola növendékei szombaton d. u. tartó tak majálisukat a nagy-erde-vigadóban. A mulat-ág igen látogatott volt, a mi természetesen is, mert a növendékek züleik és a tanító testület kíséretében jelentek meg, ezeken kívül ott voltak városuk számos kitünőségei köztük Wolafka plébanos is, ki az apró esztének-lányokkal táncolt is, Szent-Dávid heggedülével muzsikált is nekik. Azt mondja erre a klerikális „D. R. U.“, hogy a gyermek világ öt bajtana esztergomi herczeg-prímásnak. Ebbe azonban a nagyérdemü „D. R. U.-non kívül még másoknak is lesz beleszólása!

*** Körözés.** A nagyenyedi r. kapitány táviratilag értesítette a deb. r. főkapitányságot, hogy ott e hó 17-én Bokor Lajos 17 éves és Pauczon Áron 14 éves tanoncok gazdájuktól nagyobb ösztegek becszó főkapitány intézkedett, hogy a két jó madarat a rendőrség minél előbb kézre kerítse.

*** Veszedelmes birközás** P a n i Péter napszamos tegnap a Csicsó-teren Bambulót akarván utánozni, nyilvános birközást rendezett Cicsa István barátával. A birközás azonban reá nevez nemcsak diadallal nem végződött, hanem határozottan gyszós kimenetelli lett, a mennyiben egyik lábát elörtö. — Haza szállították, hol most súlyos beteg fekszik.

*** Tolvaj váltó ór.** A mult év december havában éjjel H-Szoboszlón Kis Lajos volt váltó ór, a vasuti tcher aru raktár belépődött, s onnan mintegy 55 kőöl buzá ellopott. Ezen teletért a debreczeni kir. tör. 3 havi fogházra ítélte mely ítéletbe a vádlott belenyugodott.

*** Az ügyvé**
néhai Sajó Gy.
gondnokul Dr. K.
ügyvédet rendelte

*** Ismerked**
nárók részére
e legifjabb egyesül
való eszme, hogy a
vidéki tanároknak
egymással és debre
merkedjenek. Az
tanáregyesület köze
évá tette, söt a ter
tornaverseny intéz
eleg udvarias volt
deki tanárok a vá
tott vendégre. Az
ifjuság és a tanár
jns 26-án, vasárna
azon nemcsak a h
nem mindannyian
sünk szerint a tor
ának több előkelő
estélyre szóló meg
adatsnak postára a
tanártestületekhez
is teljes szövegebe
tesitjük az érdekl
kedő estély helye
jegy áráról.

*** A debrec**
dig öszintén örvén
ni ipar a hazai
nagyobb az örmül
arat diadalt. Így
hogy a Falk Ármir
kefe-gyártmányai
létőjára nevezeteli
közö kmányt s g
hez nevezett czég

*** A debre**
egylet választás
végett e hó 21-én
az elnököl lakasa
gok ezután hivatt

*** Egy tolv**
Mihályt, akit több
betörésért a debre
körözött, tegnap
szállították be a
rághoz. A Debrec
vajt lezártak.

*** Tolvaj**
rály n öc tulajdo
deglöst lopta meg
vü helése. Romany
sával éjjel egy örm
gazdája pénzcsébe
zsirt eltolvajlott. A
tág és lezariák a
sák börtönébe.

*** A debrec**
ujabban kövélke
Bela pénztárnok
Székely An
sz. okmányon 10
Nyveltnek 1 frt
iven Igaz Pál B-U
gy. iven. Körös
Makai-Elek 50 kr.
667 sz. okmányon
10 forint.

*** Vereked**
czán Fabian István
mosok az osztozas
Janos kapujával E
az eszméletlenül té
rendőrség elfogta.

*** A Debre**
egylet árvaival
Ferenczné és Mo
nök gyűjtökönyvet
Füveskert-Darab

azaz s z a z ö t
következők: N. N. F
N. N., Rott Janka,
Martonné, Montai,
lősi Jánosné, Telk
né, N. N., N. N., Tó
Rózsa Bálintné, J
Jánosné, Pap Fer
Koszorús Kalmánné
Istvánné, Nagy Józ
né, ifj. Kis Istvánné
lntné 20—20 kr.,
Lada, N. N., Lutz
N. N., Tóth Mihály,
hály, Seres Adrás,
Debreczeni Karoly
N. N., Schwartz I
Viener Hermanné,
Gáborné, N. N. N.
Istvánné, N. N., Kis
Gelberger, Várady
Kovács N 10—10 k
Györgyné, id. Bany
Molnárné, Kertész
Tóth Józsefné, Bal
renczné, Kertész M
né, ifj. Harsányi I
né, Molnár Mihály
Györgyné 4 liter b
kiölöszt. — Fogad
zók az árvek nevé
szönetét. Már k
Sándorné urnök gy
Kis-Utczán öszte
forint 34 krt. adak
Bálint 5 frt., Kaos
váics Miksa 3—3 fr

